

De noviteitenhoek is de plek waar menig bezoeker aan een beurs inspiratie opdoet. Wie echter met dit nieuwe sortiment aan de slag wil, moet vaak vaststellen dat het nog niet of nauwelijks verkrijgbaar is. En dus blijft menig tuinontwerp bestaan uit bekend sortiment. Pleidooi voor meer informatie.

Winnaars op een beurs als Plantarium staan niet altijd garant voor directe beschikbaarheid

Nieuw sortiment vaste planten lastig verkrijgbaar

Tekst: Arie Dwarswaard, Annemieke Langendoen
Fotografie: René Faas, Van der Tol

Het is elk jaar weer spannend. Welke introducties krijgen een hoge onderscheiding op een beurs als Plantarium of GrootGroenPlus. Immers, wie hoog scoort, krijgt veel aandacht in de media. En veel aandacht is mooi, want dat kan helpen om juist dat nieuwe soort een grotere kans van slagen te geven in de markt.

Tussen droom en daad staan echter wetten en praktische bezwaren, zeker als het om dit onderwerp gaat. Een ontwerper van tuinen loopt te vaak aan tegen de beschikbaarheid van dat nieuwe sortiment. Een tuinontwerper die als uitgangspunt voor de meeste ontwerpen die hij maakt, heeft om 10 procent nieuw sortiment op de plantlijst te zetten, doet het goed. Hij of zij speelt in de toepassing van vaste planten, struiken en bomen een belangrijke rol. De belangstelling voor openbaar groen neemt toe en daar levert de tuinontwerper zijn bijdrage aan, omdat die verantwoordelijk is voor de invulling van het ontwerp dat een tuin- en landschapsarchitect maakt. De ontwerper bepaalt dus in hoge mate welke bloembol, vaste plant, struik of boom hij gaat gebruiken.

BEURZEN

Wie als ontwerper op de hoogte wil blijven van de ontwikkelingen in het sortiment, leest de vakbladen en bezoekt hiervoor onder meer beurzen, zoals Plantarium, GrootGroenPlus en IPM. Daar laten bedrijven zien wat ze zoal aan noviteiten hebben. Door mee te doen aan een

Ontwerpers die in hun beplanting nieuw sortiment willen gebruiken, ervaren dat dit niet altijd voldoende verkrijgbaar is

keuring weet de inzender hoe de deskundigen kijken naar zijn verbeterde plant. De winnaars van de diverse prijzen zijn in het voordeel. Dit is het beste van dit jaar.

Veel ontwerpers die met dat nieuwe sortiment aan de slag willen, hebben de afgelopen jaren moeten ervaren dat de verkrijgbaarheid niet altijd meevalt. Dat kan leiden tot de nodige teleurstellingen. Wie bijvoorbeeld destijds in zijn ontwerp de nieuwe, verbeterde Photinia x fraseri 'Little Red Robin' opnam, deed dat omdat deze selectie aanmerkelijk lager blijft dan het gangbare sortiment.

.....
'Het begrip winterhardheid is lang niet altijd voldoende duidelijk'
.....

Bij een bezoek aan de inmiddels ingeplante tuin bleek de Photinia helemaal niet klein te blijven, maar net zo hoog te worden als voorheen, met als gevolg meer onderhoudskosten, omdat er nu toch gesnoeid moet worden. Bij navraag bij de uitvoerder bleek dat deze noviteit nog niet verkrijgbaar was en dus werd gekozen voor de standaard soort. Na zo'n teleurstelling neemt een ontwerper die noviteit na een paar keer vergeefs voorschrijven niet meer op in een beplantingsplan. Want wanneer is er wel voldoende materiaal beschikbaar? Daar gaat een tuinontwerper niet op wachten. Dit voorbeeld staat niet op zichzelf. Een standhouder op Plantarium 2016 verkocht op de laatste dag een noviteit en meldde aan de koper dat die echt iets bijzonders had, dat de komende vijf jaar nog niet te koop zou zijn.

INTENSIEF

Om toch aan de wens tegemoet te komen om regelmatig nieuw sortiment op te nemen in tuinontwerpen, is dus meer inzet nodig van de ontwerper dan alleen afgaan op de prijswinnaars van beurzen. Bijvoorbeeld door kwekers te bezoeken. Lang niet altijd is echter te achterhalen wie de kweker is van een nieuw product. Niet de kweker staat op de beurs, maar een inzender die hem en een aantal collega's vertegenwoordigt. Het valt niet altijd mee om te achterhalen wie degene is, die dit teelt. En als het wel bekend is, dan gaat het alleen maar om dat ene nieuwe soort en niet om die vijf, tien of twintig anderen. Dit is dan ook een behoorlijk arbeidsintensief alternatief. Een derde aspect

dat het lastig maakt om nieuw sortiment op te nemen in een ontwerp, is de kleurweergave op beurzen. Lang niet altijd is sprake van daglicht. Als planten enkele dagen onder kunstlicht staan, kunnen ze een andere kleur krijgen. Wat je ziet, onthoud je. Totdat blijkt dat een Potentilla niet zachtroze is maar oranje. Of een Buddlejia wel tweekleurig is, maar niet zoals toen op die beurs. De ontwerper is echter wel met die kleurinformatie in zijn of haar achterhoofd aan het ontwerpen geslagen. Als deze noviteiten zijn toegepast, ziet het ontwerp er echt anders uit dan zoals de ontwerper het zich had voorgesteld.

Ten slotte ontbreekt het bij veel noviteiten aan gebruiksinformatie. Het begrip winterhardheid is lang niet altijd voldoende duidelijk. Voor welke regio geldt dit? Voor het land van herkomst of ook voor Nederland. En een gewas kan misschien wel tegen vorst, maar juist niet tegen het natte, kille weer dat we de afgelopen jaren zo vaak hebben gehad in de winter. Menig Echinacea sterft juist om die reden voortijdig af. Ook is lang niet altijd bekend op welke grondsoort een plant gedijt. Het maakt nogal wat uit, of een plant op klei, veen of zand staat. Helaas zijn er ook nog maar weinig plaatsen waar op onafhankelijke manier uitgebreid onderzoek plaatsvindt naar de diverse gebruikaspecten van nieuw sortiment. De Sortiments-tuin Harry van Laar in Boskoop doet dat gelukkig nog wel, maar daar staat wel alles op veengrond.

CRUCIAAL

Een tuinontwerper moet dus wel heel veel van zijn of haar werk houden en veel tijd willen investeren in het verrijken van kennis om daadwerkelijk in ontwerpen nieuw sortiment de ruimte te geven. En dat terwijl juist de professionele tuinontwerper degene is die jaar in, jaar uit met het brede sortiment vaste planten, struiken en bomen werkt. Hier geen eenmalige aankopen in een tuincentrum, maar een permanente toepassing van het vele moois dat er voor openbaar groen en privétuinen beschikbaar is. Dit is de groep mensen die bepalend kan zijn voor het slagen van nieuwe introducties in de markt. Als de ervaring met nieuw sortiment goed is, dan zien collega's dat en komt er meer vraag. Met de hobbels die er nu zijn, zal het niet meevallen om de gouden medaille om te zetten in een gouden toekomst.

Dit artikel is tot stand gekomen in samenwerking met Annemieke Langendoen. Zij is tuinontwerper bij Hollandsgroen ontwerp & advies buitenruimte in Amsterdam

